

Curtea de Conturi Europeana: Setul de instrumente de care dispune UE pentru a face fata crizelor financiare s-a îmbunatatit

Impactul pandemiei de COVID-19 depaseste cu mult impactul crizei datoriilor suverane dintre 2008 si 2012, iar unda de soc economic continua sa se propage, arata un raport publicat joi de Curtea de Conturi Europeana, în care institutia face bilantul evolutiilor din ultimul deceniu de la nivelul arhitecturii economice si financiare a UE si semnaleaza provocarile nesolutionate, riscurile potentiale si lacunele în materie de politici.

Potrivit Curtii de Conturi Europene, criza financiara mondiala din perioada 2008-2012, precum si criza economica si cea a datoriilor suverane din zona euro care au rezultat au avut efecte pe termen lung asupra cresterii si a stabilitatii bugetare în UE. Efectele acestor crize au fost accentuate de deficientele sistemului financiar al UE si de inadecvarea instrumentelor de politica, a monitorizarii si a mediului normativ, precum si de arhitectura institutionala incompleta a zonei euro. Pandemia de COVID-19 testeaza în prezent rezilienta arhitecturii economice si financiare a UE, din punctul de vedere atât al dimensiunii efectului economic, cât si al amplitudinii raspunsului public.

"Am considerat ca este important sa facem un bilant al raspunsurilor aduse de UE, dupa un deceniu de la criza financiara mondiala", a declarat Ivana Maletic, membru al Curtii de Conturi Europene responsabila de acest document de analiza. "Șocul economic antrenat de COVID-19 este mult mai mare decât cel produs de criza din 2008, dar daca vom tine seama de învatamintele desprinse, acest lucru ne va ajuta sa raspundem la dificultatile actuale".

În cadrul acestui document de analiza, care se bazeaza pe audituri si analize anterioare realizate de organizatii internationale si de alte organizatii ale UE competente, Curtea observa ca setul de instrumente de care dispune Uniunea Europeana pentru a face fata crizelor financiare s-a îmbunatatit în ultimii ani. UE a înfiintat autoritati de supraveghere la nivel european în sectorul financiar, a înasprit reglementarea si supravegherea bancara si a creat un cadru pentru rezolutia ordonata a bancilor. Aceste masuri au contribuit la combaterea unora dintre deficientele prezente în supravegherea si în rezolutia bancara în 2009. Au fost demarate de asemenea eforturi de construire a uniunii bancare si a uniunii pietelor de capital.

Curtea de Conturi Europeana subliniaza însa ca subzista urmatoarele provocari: nivelul scazut al profitabilitatii si al posibilitatii de rezolutie a bancilor, existenta unor niveluri ridicate de credite neperformante în anumite state membre si diversitatea legislatiilor nationale în materie de insolventa care se aplica bancilor; fragilizarea posibila a sistemului financiar din cauza pierderilor aferente creditelor, în functie de durata si de amploarea recesiunii cauzate de criza provocata de pandemia de COVID-19; în pofida unor eforturi importante de a standardiza supravegherea între statele membre, interesele divergente de la nivel national si de la nivelul UE tot nu sunt gestionate în mod eficient si arbitrajul de reglementare ramâne o problema; instrumentele UE de detectare a riscurilor financiare sistemice se aplica deocamdata în principal sectorului bancar, în timp ce cadrul macroprudential pentru sectorul asigurarilor, pentru cel al pensiilor si pentru intermediarii financiari nebankari este mai putin dezvoltat si face în continuare obiectul dezbaterilor la nivelul UE.

De asemenea, Curtea de Conturi Europeana atrage atentia asupra a doua conditii care trebuie sa fie îndeplinite daca UE doreste sa își îndeplineasca obiectivele ambitioase de protejare, supraveghere si consolidarea sectorului sau financiar: UE trebuie sa aloce resurse umane si bugetare suficiente, iar uniunea pietelor de capital si uniunea bancara (al treilea pilon al acesteia lipseste în continuare) trebuie sa fie finalizate.

Înainte de criza din 2008, monitorizarea si controlul finantelor publice erau insuficiente, rezervele bugetare erau

scazute în anumite state membre, iar politicile economice nu erau bine coordonate la nivelul UE. Exista unele analogii cu situatia din 2020, având în vedere riscul actual ca disparitatile economice dintre statele membre sa se adânceasca, precum si riscul unei deteriorari importante a deficitelor bugetare si a datoriei publice, antrenata de criza provocata de pandemie, dat fiind ca aceasta exercita o presiune considerabila asupra cheltuielilor si a veniturilor publice. Curtea considera ca existenta unui nivel ridicat al datoriei într-un stat membru înainte de pandemie accentueaza vulnerabilitatea acestuia si are o influenta importanta asupra capacitatii sale de a implementa politici, de a ajuta întreprinderile sau de a acorda un sprijin social general.